

J.nr. BLS-401-
01016

Den 13. oktober 2010

**Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. H-J om
svømmebade stillet af Folketingets Miljø- og Planlæg-
ningsudvalg**

Spørgsmål H

Vil miljøministeren redegøre for, hvordan hun vil sikre, at vandet i svømmebade m.v. indeholder mindst mulig klor og sundhedsskadelige klorforbindelser i forbindelse med revisionen af bekendtgørelse om svømmebade m.v. og disses vandkvalitet? Der ønskes en redegørelse for såvel eksisterende som nye svømmebade.

Svar:

Klor i svømmebade er rigtig kommet i fokus. Det er nærmest gået hen og blevet et mantra, at klorindholdet skal langt ned. Det er jeg sådan set enig i. Derfor vil jeg straks gå til kernen, som er, at klor udelukkende tilsættes af hensyn til sundheden – ikke på trods af sundheden. Men der skal tilsættes så lidt som muligt, så det er virkningerne og ikke bivirkningerne, der er størst.

Der er ingen grund til at være meget forskrækket over klor på det niveau, som vi taler om. Der tillades i øvrigt i mange lande mere klor i drikkevandet, end der er

i de danske svømmehaller. I Australien må der fx være 5,0 mg/l, hvor de nye danske grænser for frit klor i svømmebade ligger på 0,4 – 1,5 mg/l.

Mange børn – og voksne - kan heldigvis godt lide at gå i svømmehallen. Jeg synes ikke, der skal være forældre, der tøver med at sende deres 5 årige datter i svømmehallen, fordi hun risikerer at komme hjem med dårlig mave, ondt i ørerne eller andre infektioner.

Normalt tænker man slet ikke på, om det nu kan være sundhedsskadeligt, og heldigvis for det. For det er sundt at bevæge sig, og det gør man i svømmehallen.

Men når mange deler det samme vand, er det uundgåeligt at der kommer sygdomsfremkaldende bakterier ud i vandet. Og dét uanset hvor meget man vasker sig. Det er her klor kommer ind i billedet som en meget effektiv bakteriedræber. Jeg taler her om ”frit klor”, som er det nyttige klor.

Rensning alene er ikke nok, men rensning er nødvendigt af andre grunde. Der kommer snavs, hudskæl, urin, sved osv i vandet fra de badende. Det kan begrænses meget ved god hygiejne hos de badende, men noget kommer der, og det skal fjernes med god rensning. Både fordi det er ulækkert, og fordi klor går i forbindelse med snavs osv fra de badende, og det giver nogle kedelige restprodukter. Det er restprodukterne (THM og bundet klor), der lugter, og det er navnlig restprodukterne, der i store mængder kan være sundhedsskadelige.

I foråret fik vi en ny bekendtgørelse om svømmebade. Der blev fastsat nye lavere grænseværdier for både frit klor, bundet klor og trihalomethaner, og også for mikroorganismer – altså bakterier. Grænseværdierne er fastsat efter Sundhedsstyrelsens anbefaling, og det er jeg tryk ved. Sundhedsstyrelsen vurderer, at en yderligere sænkning af kravet til indhold af frit klor i badevandet vil indebære en infektionsrisiko, som er betydeligt større end sundhedsrisikoen ved at indånde klorforbindelser ved ophold i svømmehaller.

De nye grænseværdier gælder for nye og ombyggede anlæg. Grænseværdierne ligger på et sundhedsmæssigt godt niveau, også for svømmere, der bruger svømmebadet i rigtig mange timer ugentligt. Og det er ikke forbudt at gå så langt ned, som man kan komme, når det gælder de uønskede klorforbindelser.

Frit klor og pH værdien hænger sammen på den måde, at en lav pH-værdi, forbedrer virkningen af frit klor. Det er bl.a. et ønske fra Dansk Svømmebadsteknisk Forening at få pH-værdien ned, fordi det frie klor virker bedre ved lavere pH. By- og Landskabsstyrelsen og Sundhedsstyrelsen har set på det igen, og på den baggrund foreslås en sænkning af den laveste pH-værdi fra 7,0 til 6,8 pH.

Om de nye skærpede krav også skal gælde for de eksisterende svømmebade beror på en afvejning af de positive og negative virkninger. Afvejningerne af omkostningerne til ombygning af det enkelte svømmebad skal ses i forhold til, om de i realiteten tvinges til at lukke. Det er nemlig også positivt for folkesundheden, at folk har adgang til at svømme, og det skal vejes op imod effekten af at undgå de uønskede klorforbindelser, vurderer Sundhedsstyrelsen. Selv de gæl-

dende regler for de gamle svømmebade er ikke sundhedsskadelige, men der er en lille risiko ved meget lang tids ophold i svømmehallen.

By- og Landskabsstyrelsen har derfor fokuseret på de anlæg, hvor der er stor badeaktivitet. Det er de "rigtige" svømmebassiner på over 25 meters længde, som bruges mest intensivt, og det er samtidig de svømmebassiner, som konkurrencesvømmere bruger mest. Det er også de anlæg, der har flest besøgende, og som derfor har bedst mulighed for at få dækket de ekstra omkostninger over billetprisen. Jeg vil derfor foreslå, at der stilles skærpede krav til klorgrænserne i disse svømmebassiner med en overgangsperiode på 5 år.

By- og Landskabsstyrelsen har vurderet, at 60 – 90 % af disse anlæg vil kunne leve op til de nye krav alene ved at optimere driften. Resten (10 - 40 %) vil være nødt til at foretage større eller mindre investeringer i ny teknologi, for at kunne leve op til de nye krav. I gennemsnit vil disse anlæg få påført ekstra omkostninger til investering og drift, der i nutidsværdi svarer til 345.000 kroner. Omkostningerne vil formentlig kunne dækkes ind over billetprisen.

De øvrige eksisterende svømmebade – under 25 meter - bruges af færre badende og mindre intensivt. Der er derfor ikke så stor en sundhedsmæssig gevinst ved at lade de nye regler gælde for disse bade, men de har naturligvis alligevel mulighed for at leve op til de nye krav. Det største sundhedsmæssige problem for disse bade er formentlig infektionsrisikoen, og det afhjælpes jo ikke ved at sænke klorindholdet. Hertil kommer, at det er forholdsmæssigt dyrere at omstille disse svømmebade set i forhold til antallet af badende. Så ud fra en sundhedsmæssig

afvejning mener jeg, at den reviderede bekendtgørelse kun bør stille strengere krav til de eksisterende svømmebassiner over 25 meters længde.

Jeg er også blevet spurgt, hvorfor vi ikke bare følger de tyske regler. Her må man i "frit klor" gå ned til 0,3 mg pr. liter, hvor de danske regler går ned til 0,4 mg pr. liter. Der er også andre forskelle. Grænsen for bundet klor er under det halve af de danske regler, men der er hverken i Tyskland eller Danmark noget forbud mod at gå ned på 0, hvis man kan. Der er til gengæld stor forskel på mikrobiologien. I Tyskland tillader man 10.000 kim pr. 100 ml, mens de danske regler er meget skrapere, nemlig 500 kim pr. 100 ml. De tyske grænseværdier er fastsat i en DIN norm (en tysk industrinorm). De tyske grænser for frit klor er altså lidt lavere, men der tillades også et langt højere niveau af kimtal i vandet. Jeg fastholder derfor et indhold af frit klor på mindst 0,4 mg pr. liter. Det er det niveau, som Sundhedsstyrelsen vurderer som korrekt.

Det er som sagt ikke "frit klor", der giver gener. Det er klorforbindelserne - bundet klor og trihalomethaner - der kan give gener som luftvejslidelser og astma, hvis indholdet er for højt. Der er det især konkurrencesvømmere og andre, der bruger svømmehallerne intenst, der kan risikere at få disse gener. Og de danske regler giver alle muligheder for, at disse klorforbindelser kan bringes meget langt ned og i princippet gerne tæt på 0 ved brug af teknologi. Det er derfor, jeg foreslår, at de mest besøgte svømmehaller skal overholde de nye grænseværdier inden for en tidshorisont på 5 år.

Spørgsmål I

Vil miljøministeren redegøre for den nyeste teknologi inden for svømmebade og mulighederne for at mindske indholdet af såvel klor og klorforbindelser i vandet og vand- og energiforbruget ved opførelsen af nye og renovering af eksisterende svømmebade?

Svar:

Det primære formål med reglerne om svømmebade er de badendes sundhed. Men udvikling af ny teknologi er også meget vigtig. Det er da også et krav, at der ved godkendelse af nye svømmebade og ombygning af eksisterende svømmebade anvendes den bedst tilgængelige teknik – også kaldet BAT-princippet.

Det er sundhedsmæssigt mest optimalt at ligge i den lave ende af grænseværdierne for både klor og mikrobiologi. Den tekniske indretning af svømmebadene har stor betydning for muligheden for at holde vandet rent ved brug af mindst mulig klor. Det gælder særligt cirkulation, rensning og automatisk klordosering.

De eksisterende anlæg kan få tilladelse til lavkloring – dvs. nedsættelse af klorindholdet til bekendtgørelsens minimumsværdi - hvis det er teknisk og hygiejnisk forsvarligt. Det vil i mange svømmebassiner kunne opnås alene ved optimering af driften, mens det i andre vil kræve store investeringer i nye recirkuleringsanlæg. Der er ikke noget i reglerne, der forhindrer svømmebadsejerne i at foretage disse investeringer.

Teknologi til at mindske indholdet af uønskede klorforbindelser i vandet er blevet afprøvet og dokumenteret i to rapporter, som jeg netop har oversendt til ud-

valget. Rapporterne vurderer bl.a. brugen af UV-teknologi og stripping - dvs. afdampning - til fjernelse af klorforbindelser, og giver et overslag over, hvad det vil koste at indføre teknologierne.

Rapporterne bidrager med øget viden om, hvordan de skadelige klorforbindelser dannes, samt hvilke teknologier der effektivt kan mindske indholdet af disse stoffer i bassinvandet.

Desuden er der givet overslag over omkostninger i forbindelse med anskaffelse og drift af teknologierne, hvilket kan være interessant for svømmebadsejere, når de skal vurdere deres mulige udgifter i forbindelse med overholdelse af de nye skærpede krav til indhold af uønskede klorforbindelser.

Teknologierne kan anvendes i både gamle og nye svømmebadsanlæg. Omkostningerne til installering og drift af teknologierne er uafhængig af, om de skal anvendes i gamle eller nye svømmebadsanlæg.

Hvad angår vandbesparelser viser den ene rapport, at man kan spare vand ved at bruge tromlefiltre, frem for de almindelige sandfiltre. Der kan dog være andre grunde til, at man alligevel vælger at bruge sandfiltre. Desuden har Dansk Svømmebadsteknisk Forening foreslået, at man kunne spare vand ved at genanvende returskyllevand i bassinet. Udgangspunktet er dog fortsat, at vi skal stille krav om, at vandet vi bruger i svømmebadene skal have drikkevandskvalitet. Det har returskyllevandet ikke før det efter brug er rensat til drikkevandskvalitet. Vand af drikkevandskvalitet giver en god sikkerhed for, at bassinvandet til stadighed er rent nok.

Mindskelse af energiforbruget i svømmebadene er selvsagt ønskeligt. Der er ikke foretaget nogen egentlig sammenligning af de forskellige teknologier med hensyn til energiforbrug. Men det bør selvfølgelig anbefales, at der anvendes energibesparende teknologi, og at driften optimeres med henblik på at mindske energiforbruget.

Spørgsmål J

Vil ministeren vurdere de danske styrkepositioner og de globale markedsmuligheder inden for teknologier til svømmebade, som mindsker klorindhold og vand- og energiforbrug?

Svar:

Der er nogle få store – som for eksempel Grundfos - og et antal små virksomheder, som producerer forskellige typer materiel til anvendelse i svømmebade.

Allerede i 2006 tog regeringen initiativ til, at der blev oprettet en platform for et vandpartnerskab med i alt 25 virksomheder, vidensinstitutioner og Miljøstyrelsen. Vandpartnerskabet udviklede sig efterfølgende i en række selvstændige spor, hvor svømmebadsteknologi var et af dem

Det blev i forbindelse med initiativet identificeret et stort potentiale for afsætning af svømmebadsteknologi på verdensmarkedet. Der er stor viden på området i Danmark og analyser viser, at der er et stort potentiale på internationale markeder for denne teknologi.

Under den nyeste handlingsplan for miljøeffektiv teknologi 2010-2011 er der yderligere muligheder for et tættere samarbejde mellem virksomhederne inden for badevandsteknologi, idet der er afsat midler til at undersøge potentialet for fortsat samarbejde inden for denne teknologi. Dansk Industri er, som konsulent for Miljøstyrelsen, i øjeblikket ved at undersøge dette.

Hvis virksomhedernes viden skal omsættes i forøget eksport, vil et sådant partnerskab, kunne sikre, at de enkelte virksomheders individuelle kompetencer udnyttes optimalt. Partnerskaberne skal udvikle og sammensætte eksisterende teknologi på nye måder. Hvis det sker, kan Danmark etablere en styrkeposition på verdensmarkedet.

Afslutning:

Sammenfattende mener jeg, at vi med de ændringer jeg har nævnt, nu kan justere reglerne, så der både tages hensyn til sundhed og mulighederne for udvikling af ny teknologi.

Jeg vil gerne give alle interessenter tid nok til at forholde sig til de nye forslag, og derfor skal der være rimelig tid til at afgive høringssvar. Bekendtgørelsen vil derfor blive sendt i høring i mindst 8 uger. På den anden side skal der ikke gå alt for lang tid, før de nye regler er på plads. Lige nu er der måske svømmebadsejere, der tøver med at søge om en ny godkendelse, fordi det er uklart, hvad der kommer til at gælde.

Da de nugældende regler udløber snart, er det dog nødvendigt at forlænge den gældende bekendtgørelse med et halvt år, så der er tid til arbejdet. Men lige så

snart en ny bekendtgørelse er på plads, vil det naturligvis være den, der kommer til at gælde.

Som jeg har givet tilsagn om, vil jeg sende et udkast til jer inden det sendes i ekstern høring.